

SIMON MAWER

PÁD

FLEET

Simon Mawer

Pád

SIMON MAWER

PÁD

This edition published by arrangement with Little, Brown, and Company, New York, New York, USA. All rights reserved.

Copyright © 2003 by Simon Mawer
Translation © Filip Hanzlík, 2013

ISBN 978-80-7473-114-3
ISBN 978-80-7473-117-4 (PDF)

Věnováno Gilly

Na velšský Snowdon bylo počasí překvapivě dobré. Z deště nebylo celý den nic a lehký, ale vytrvalý vítr udržoval zdejší horské stěny suché. Vlhko tedy nemohlo být příčinou toho, co se stalo. Skrze nesouvislou vrstvu mraků dokonce občas pronikly sluneční paprsky a prosvítily horské údolí, ale na zvrásněnou stěnu horského masivu a jeho bahnité úbočí přímo nedopadaly. Tohle je zkrátka severní stěna.

Někdo zakřičel: „Hej, podívejte se, támhle!“ Byl to jeden ze skupinky turistů. Horolezce by ten pohled nechal klidným. Ozvaly se další vzrušené hlasy, jeden ze skupinky se zastavil a ukazoval směrem k vrcholku East Buttress. „No podívejte se na něj!“

Na skalní stěně bylo vidět osamocenou postavu šplhající vzhůru. Byla ve výšce zhruba sedmi metrů nad zemí. Člověk, který vykřikl, sledoval postavu na skále už nějakou dobu, ale zpočátku nebylo zřejmé, jestli je na skalní stěně skutečně sama. Jasně se to ukázalo právě až ve chvíli, kdy dosáhla sedmimetrové výšky a ocitla se na strmé hlavní stěně East Buttress. Hlavní stěna je tvořena masou hladkého, místy jemně zvlněného ryolititu, je to kovově vyhlížející lesklý štít, který na laika působí jako nezdolatelný.

„Koukejte na něj, je snad blázen nebo co?“

„Neleze náhodou po Velké stěně?“

„Žádné lano, nic, je tam úplně bez jištění. To vypadá na *sólový* výstup.“

Osamělý horolezec na Velké stěně se velice klidně pohyboval podél mělké rýhy, která naznačovala dráhu výstupu. Snadno přecházel, nohama při tom mrštně obepínal skálu a jeho tělo připomínalo hrot velkého pružného šípů. Bylo vidět, jak rukama ohmatává a zkušeně využívá skalní výčnělky nad hlavou, mohli jste si představit jeho prsty dotýkající se chladné horniny a nacházející prasklinky a výstupky nezbytné pro zdolání cesty jako je tato. Ne víc, než pouhé nerovnosti. Horolezci starší generace jim říkali *zvrásnění*. Prakticky všichni měli tehdy klasické vzdělání. Ne jako ti dnešní. „Vlnka“, řekl by dnešní horolezec, víc by nedodal.

„Vypadá to, že ví, co dělá,“ zhodnotil to jeden z turistů pro ostatní ve skupince.

„Nemá helmu,“ poznamenal někdo jiný. Celá skupina teď setrvala na místě a pozorovala tu horolezeckou etudu, někteří z nich vestoje, jiní seděli na kamenech – tráva byla pořád dost vlhká – s hlavami zvrácenými vzhůru.

Horolezec se mezitím posouval stále výš. V jeho pohybech bylo něco z kočičí elegance a mrštnosti, viditelná lehkost, a zároveň vyvolával dojem, že jakkoli se nacházel na zcela neuvěřitelném místě, pod sebou jen prázdnotu otevřeného prostoru a nad sebou nic než hladkou skalní stěnu, vyzařovala z něj jistota a zkušenost. Téměř se vznášel, jemně lnoucí k ponuré horské stěně a natahoval se k sotva znatelnému žebrování, stoupal vzhůru k dalšímu opěrnému bodu široce rozkročený a s maximálně nataženou pravou rukou. Po paměti směřoval k horolezecké skobě, která v těch místech čněla posledních sedmatřicet let, k jednomu z oněch pozůstatků horolezecké archeologie, na který občas při lezení natrefíte: ke hřebu zaraženému do skály při slaňování jednoho vlhkého a větrného dne na jaře roku 1962. Hřeb byl zčásti zrezlý, ale také ohlazený

množstvím (ne zas tak velkým) rukou, které se za něj vděčně zachytily v průběhu let. Bude tam ještě hodně dlouho, i když ne navždycky. I hora sama se jednou promění v hromadu suti.

„Podívejte!“ Skupinka turistů vydala téměř jednotný zajímavý vzdech, když osamělý horolezec stoupající vzhůru provedl několik souvislých elegantních pohybů, zachytil se hřebu a na chvíli se zastavil.

„Co by se stalo, kdyby uklouzl?“ zeptala se mladá dívka.

Odpověděl jí mužský hlas: „Tak je po něm.“ Tohle konstatování rozezvučelo ostatní temným povzdechem. Sledovali celou věc jako představení někde v divadle, jako zábavu; a náhle jim byla prezentována jako záležitost života a smrti.

„Kdo to vůbec *je*?“ zeptal se někdo z nich. Všichni cítili, že ten osamělý neznámý horolezec, ta postava z masa a kostí, s krví v žilách a mozkiem v hlavě musí být opravdu *někdo*.

„Nejspíš pitomec nebo frajírek.“

Postava se krátce zastavila – odpočívala? Je vůbec možné odpočívat na takhle příkré a nehostinné stěně? – Po chvíli se muž na skále dal opět do pohybu. Zbývá část stěny se nad ním tyčila až k místu, které v podobě úzké příčné terasy představovalo jakési bezpečí. Byl na ní vidět maličký trs trávy připomínající jemný zelený knírek narušující šedivou monotónnost okolí. To místo bylo ještě docela vysoko nad ním, ale přesto se zdálo, že jakmile ho dosáhne, bude v bezpečí. Jeho tělo se kymácelo a stoupalo vzhůru, jeho nohy se dotýkaly skály s jistotou tanečníka kroužícího po parketu. Šlo rozpoznat, že má blond vlasy, o moc víc z něj vidět nebylo. Anonymní akrobat na jedné z velšských skalních stěn, někdy krátce po poledni jednoho větrného, jasného dne. *Kdo to je?*

A pak spadl.

Později se přihlížející skupinka dohadovala o tom, zda výkřik, který se v tu chvíli ozval, pocházel od něj. Někdo každopádně vykřikl. Mohl to být někdo z turistů; stejně tak to mohl být jeden z dvojice horolezců lezoucích na White Slab, kteří měli na postavu horolezce přímý výhled zprava z nedalekého opěrného výstupku. Nezazněla žádná srozumitelná slova – pouze výkřik překvapení.

Spadl a na jeho pádu bylo něco temného a nevyhnutelného. Poté, co stoupal vzhůru s elegancí a energií, nastala banální demonstrace zemské přitažlivosti a hmotnosti padajícího tělesa. Náhlé prudké zrychlení. Téměř deset metrů za vteřinu a každou vteřinu rychleji. Padal asi tři vteřiny. A pak narazil na vystoupilý svah na úpatí skalní stěny, pootočil se a znehybněl.

Lidé byli vmžiku na nohou a utíkali k němu, vráželi do sebe, klouzali po vlhkých travnatých hrbolech. Dva horolezci na jiné části skalního masivu začali připravovat okamžité slánění. Jedna z dívek ve skupině turistů se rozplakala. Ačkoli všichni spěchali, nikdo z nich ve skutečnosti nechtěl dorazit na místo tragédie jako první. Samozřejmě že ne. Ale když se k němu nakonec dostali, zcela nečekaně zjistili, že ještě žije, je v bezvědomí, ale naživu. Překvapilo je, že to není nějaký rozevlátý mladík, ten typ, který nemá žádný respekt k tradicím onoho místa, ten typ, který si ani na chvíli nepřipustí jakékoli nebezpečí plynoucí ze sólového výstupu tak obtížné cesty, jako je Velká stěna – byl to muž ve středních letech. Štíhlý, pevný, pleť ošlehaná rozmary počasí (příšerně odřený a s čelistí výrazně vykloubenou k jedné straně), věkem tak mezi čtyřicítkou a padesátkou. Krvácel z úst a z ucha. Jeho končetiny ho neuspořádaně lemovaly tak, že připomínal hadrovou panenku náhodně vyhozenou z okna na trávník před domem.

Jeden z nich k němu přiklekl a pokusil se nahmatat pulz na polámaném krku. Jiný hovořil mobilem s policií. Ostatní jen bezmocně stáli kolem. Na krátký okamžik se v místě doteku prstů onoho zoufalého zachránce objevil mělký tep, ale po chvíli se vytratil. Zemřel na místě dopadu pod pohledy okolostojících.

1

Zrovna jsem se vracel autem domů, když jsem tu zprávu slyšel v rádiu. Byl jsem právě v příšerném dálničním provozu nedaleko od krkolomného křížení nesčetných nájezdů, křižovatek a výjezdů na okruh okolo Birminghamu: provazce světél táhnoucí se daleko k horizontu v začínajícím soumraku, nekonečné prstence předměstských čtvrtí, přívěsky náhrdelníku v podobě továren a skladů. Je v tom jakási neúmyslná dekorativnost; zvláštní druh krásy bez jakékoli estetické výplně. Tím vším se pomalu sunuly kolony aut směrem na Liverpool, Manchester a dál na Londýn a jihovýchod.

Měl jsem zapnuté rádio a informace o pádu byla dostatečně významná, aby se dostala do hlavních zpráv dne, ve kterém ostatní události nebyly ničím výjimečné, nějaké dvě tři vraždy, několik znásilnění, mírová jednání ve slepé uličce, volby s nejednoznačným výsledkem, zkrátka každodenní dávka ničemnosti a mizérie. *Zná-mý horolezec zemřel po tragickém pádu*, sděloval neosobní a nevzrušený hlas z rádia a já v tu chvíli přesně věděl, o koho jde, ani jsem nepotřeboval slyšet jméno. Bylo to zvláštní. Bylo mi jasné, že se mluví o něm.

Jim Matthewson, který žil v severním Walesu a zasvětil celý svůj život zdolávání těch nejvyšších a nejnáročnějších horských vrcholů světa, dnes zemřel po pádu z místní skalní stěny, na které začínal svoji horolezeckou dráhu před více než třiceti lety...

Zpomalil jsem a zařadil se do pruhu za kamión s přívěsem. LÍBÍ SE TI, JAK ŘÍDÍM? ptal se nápis na zadní stěně přívěsu; bylo tam i telefonní číslo, asi abych měl kam zavolat, kdyby se mi to nelíbilo. Následující sjezd vedl na dálnici A5 a do severního Walesu a já nechal auto lehce zabočit doleva směrem na výpadovku. Hlasatel rozhlasových zpráv teď mluvil o vrtulnících, mnohočetných zlomeninách a o smrti muže krátce po příjezdu záchranářů. Vlastně jsem se ani nerozhodoval, tedy určitě jsem neučinil žádné vědomé rozhodnutí, kam se vydat, bylo to něco podobného jako kdysi s hořezectvím – pohyb je vším, pohyb jako druh myšlenky, tělo a duše splývají, mysl při tom zpravidla nemívá převahu, přičemž tělo je nabuzené a připravené vydat ze sebe maximum. V mé dnešní každodennosti se naopak projevovalo oddělení mysli od těla: ale ve dnech krátce po Jimově smrti se to na čas vrátilo do starých kolejí.

Když jsem telefonoval domů, hlasatel informoval o poškozeném ropovodu v západní Africe. Místní vesničané provedli sabotážní akci, aby se tak dostali k vytékající ropě. Telefon vyzváněl v hale našeho domu, zatímco západoafričtí domorodci vykřikovali do světa cosi o vládě prolezlé korupcí a o vysokých částkách, které jsou nuceni platit za něco, co si jen tak protéká kovovou rourou hned za humny jejich vesnice. Něco na tom postoji možná je.

Tak trochu jsem doufal, že telefon zvedne jedna z mých dcer, nicméně ve sluchátku se samozřejmě ozval hlas mé manželky Evy: „Haló?“

„To jsem já.“

„Kde *probaha* jsi?“ Ten přehnaný důraz nebylo možné přeslechnout.

„Slyšela jsi zprávy?“

„Jaké zprávy?“

„V rádiu. O Jamiem. Je mrtvý.“

Následovalo výmluvné ticho. Jak může být ticho na druhém konci telefonní linky tak výmluvné? Prostě může. „Jak se to stalo?“

„Netuším. Spadl, to je všechno, co k tomu zatím řekli. Poslyš, jsem teď někde u Wolverhamptonu. A jedu tam.“

„Jedeš *kam*?“

„Do Walesu.“

„Do *Walesu*?“ Výraz nevěřícího. „A kde tam jako budeš? Sakra uvědom si, že Allie musí jít dnes večer na zkoušku sboru. Spoléhalo, že ji tam odvezeš. A kromě toho nemáš ani žádné náhradní oblečení, nic.“

„To nejspíš nebude problém. Předpokládám, že přespím ve Středisku.“

Další mlčení. „Proč to děláš?“

„Byl to můj kamarád. Pane na nebi, Evo, víš přece dobře, že to byl můj *nejlepší* kamarád.“ Znělo to směšně, jako kdyby to říkalo nějaké dítě. *Nejlepší kamarád. Naše staré kamarááády nehodíííme do smetí...* Většinou to takhle vnímají holky. Klukům to přijde trochu trapné, ne?

„No, a teď je po smrti. Neviděls ho léta. Nestačila by kondolence, telefonát nebo tak něco? Nemusíš přece hned přispěchat na pomoc jako skautík, prokristapána. Navíc tady už není koho zachraňovat.“

„Je tady přece Ruth.“

„To vím, že je tady Ruth. A ji hodláš zachraňovat jak...?“

Následovala jedna z těch typických nepříjemných pauz, o to tíživější, že se tu střetávaly pouze naše hlasy zbavené výrazu obličeje a veškerých gest. Mluvili jsme jeden přes druhého: „Robe.“

„Evo.“

„Pokračuj. Co jsi chtěl říct?“

„Ne ne, mluv ty.“

„Kdy...“

„Ano?“

„Kdy se vrátíš?“

Její otázka rozhovor zklidnila. „Za den, za dva,“ řekl jsem nakonec. „Jen chci vyřídit pár věcí. Navštívit Caroline. A tak. Evo...“

„Co?“

„Dej za mě holčičkám pusy. Řekni Allie, že mě to s tím sborem mrzí. Příští týden to napravím.“

„To má být slib?“

Nebylo snadné odhadnout význam tónu, kterým to řekla. Podobně obtížné to nejspíš bylo i s tím, co a jak jsem říkal já.

„Poslyš, parkuju na zákazu stání, měl bych už jet. Zavolám ti později. Pozdravuj holčičky. Líbám tě.“

„Jasně,“ řekla, ale moc přesvědčivě to neznělo.

Birmingham je něco jako hraniční oblast. Když se na to místo díváte zběžně, neřekli byste to, ale pravda je, že jakmile z toho města vyjedete, náhle a zcela zřetelně pocítíte, že jste mimo to všudypřítomné sevření Londýna, toho přerostlého města, té sobecké megapole, která do sebe hodlá vtáhnout všechno a všechny, která si nárokuje téměř celou jižní Anglii jen pro sebe a chamtivým zrakem pošilhává i po jejím zbytku. Ale jakmile minete světla Birminghamu, vybaví se vám prastará bitevní pole, na kterých tekla krev, a také úzký pás dálnice A5 vedoucí do Walesu. Londýn se najednou zdá nesmírně daleko. Jel jsem pořád dál houstnoucím soumrakem podél známých míst a názvů: Telford, Shrewsbury. Na horizontu se rýsovaly temné siluety horských vrcholů. Jedna ze směrovek ukazovala turistům cestu k Offa's Dyke, desítky kilometrů dlouhému zbytku linie opevnění pocházejícímu z osmého století. U Oswestry zaznamenáte první změnu v rázu krajiny i jazyka, místní jména jako CHIRK a NEWBRIDGE

postupně střídají města s krkolomnějšími názvy PENTRE a CEFN-MAWR, silnice se prudce stáčí západním směrem a klesá si cestu úzkou horskou roklí, a pak uvidíte směrovku na Llangollen, což je pro mnohé maximum toho, co kdy uvidí z té stísněné, hornaté, tajemné země, kterou je Wales. Stěny rokle jako by se přibližovaly k autu. Světlomety rozčesávaly hustou velšskou tmou a odhalovaly keltské názvy – CERRIG-Y-DRUIDON, PENTREFOELAS, CAPEL GARMON. Změna prostředí byla patrná, jakmile jsem stáhl okénko a do auta začal proudit vzduch prosycený výraznou vůní tajícího sněhu a nepřátelským chladem hor, který se hlásil s každým nádechem.

Čím víc jsem se blížil k cíli své neplánované cesty, tím neodbytněji se mi všechno začalo v hlavě vracet zpátky: zneklidňující spletenec vzpomínek a zapomnění. Eva a děti byly najednou tak vzdálené, jako kdyby žily v jiné zemi, v bezpečném, jednoduchém světě, kde nic není ponecháno náhodě a ve kterém nikdo neriskuje. Ale tohle tady bylo jiné: strašidelná krajina poznamenaná přízraky minulosti. Předě mnou se rýsovala povědomá silueta té nejznámější ze všech hor ve Snowdonu – Yr Wyddfa. Nad hlavou hvězdnaté nebe, výrazně viditelné souhvězdí Oriona, planeta – myslím, že to byl Jupiter – zírající na měsíčním svitem ozářenou Zemi jako zlověstné vesmírné oko. Dokonce se mi vybavila jedna pasáž z horolezeckého průvodce: *vrchol Dinas Mot: začněte s výstupem napravo od Gandalfa, velmi obtížný výstup*. Vzpomněl jsem si na Jamieho, jak se ladně pohyboval vzhůru po neviditelných výstupcích, zatímco já se hluboko pod ním potil na druhém konci lana. Ten pot jsem ještě teď, po nějakých třiceti letech, ve vzpomínkách vnímal naprosto živě.

Sjel jsem z hlavní silnice do horské doliny. Podlouhlé, úzké jezero vsazené do temnoty mezi horskými masivy

jako stříbrný ingot. Zajel jsem k jediné osvětlené budově a zaparkoval. Jakmile jsem vešel dovnitř, dýchla na mě domácká a ospalá atmosféra toho místa. Recepce byla obložená tmavým dřevem, ve skleněné vitrině bylo k vidění staré konopné lano a do stropu místnosti byla vepsána jména dláždící chodník slávy horolezecké historie: Tenzing Norgay a Edmund Hillary, Tom Bourdillon a Charles Evans. A v téhle hvězdné společnosti bylo zvčněno ještě jedno jméno: Guy Matthewson.

Objednal jsem si pivo. Dva muži u baru tlumenými hlasy zasvěceně hovořili o dnešním neštěstí. Měli na sobě tvídová saka a pokuřovali dýmkou. Tenhle hotel a všechny jeho tradice představovaly svět zcela odlišný od toho našeho, paralelní vesmír karabin, okovaných bot a dýmek. My jsme jako horolezečtí elévové bydlívali dole u jezera Padarn v Llanberisu. Nosili jsme džínsy a tenisky, po kapsách cigára. Někdy i jointa. Prostě jiný svět. „Co bys čekal?“ ptal se jeden druhého. „Dneska lidi nemaj’ žádnou úctu k horám. Jeho táta, ten byl ještě ze starý školy...“

V rohu místnosti byl telefon. V seznamu jsem našel číslo, a když jsem se dovolal, uslyšel jsem na druhém konci linky Jamieho hlas. Byl jsem z toho v šoku: „Dovolali jste se do Matthewsonova horského střediska,“ říkal ten hlas. „Momentálně se vám nemůžeme věnovat, ale zanechte nám po zvukovém signálu své jméno a telefonní číslo a my se vám ozveme, jakmile to bude možné.“

Žádnou zprávu jsem nezanechal. Dopil jsem pivo a opustil barové hosty i s jejich samolibostí.

Silnice se od hotelu vinula do kopce a pořád nahoru nad průsmyk. Světla hotelu pronikavě zářila do okolní temnoty. Na horském svahu za budovou jsem matně zahlédl zbytky sněhu. Nalevo se přímo ke hvězdám tyčil masiv Crib Goch. Pak silnice začala klesat k průsmy-

ku a mně se začaly vybavovat názvy dalších skalních stěn – Dinas Mot, Dinas Cromlech, Carreg Wastad, Clogwyn y Grochan. Úzké údolí posázené bludnými balvany a skalními výčnělky, opředené legendami, kolébka i předpekli. To je Nant Peris poseté roztroušenými pihami venkovských domků.

Odbočka z hlavní silnice se mi vybavila tak živě, jako kdyby se čas úplně vytratil z paměti a já tu byl naposledy před týdnem, když jsme hledali usedlost, která je na prodej. A pak se světlo čelních reflektorů zaměřilo na bílou ceduli s vyrytým nápisem oznamujícím

*BRYN DERW – MATTHEWSONOVO
HORSKÉ STŘEDISKO*

a na nízký šedý dům obklopený hospodářskými budovami, které byly přestavěny na noclehárny, i na prázdné hrbolaté parkoviště. Vystoupil jsem z auta do noci dýchající svěžím horským vzduchem a cítil se součástí toho místa – byl jsem zde zároveň cizincem, domácím i vetřelcem.

V několika přízemních oknech svítilo světlo. Když jsem zazvonil, uslyšel jsem zevnitř chvatné kroky a mužský hlas se zpoza zavřených dveří zeptal: „Jste od novín?“

„Jsem přítel.“

„To teď říkaj' všichni. Vřele vám doporučuju, aby to byla pravda.“ Dveře se váhavě otevřely a ve škvíře se objevil obličej. Nažloutlá pokožka a řídké strniště připomínající železné piliny rozsypané po bradě. Dlouhé vlasy sčesané dozadu a stažené gumičkou.

„Kde je Ruth?“ zeptal jsem se, když jsem vešel dovnitř. Na stěnách visely známé fotografie, neostré a vybledlé, zachycující hranaté skály a šlachovité horolezce, kovově modrou oblohu a nespoutané sněhové obrazce. Na jedné z fotek byl Jamie v lezecké pozici kdesi na

převísle stěně; na jiné se vyjímalý dvě postavy s vysvlečenými bundami v ruce a odloženými helmami zubící se do apokalypticky působícího východu slunce – já s Jamiem; dívka s vlajícími dlouhými vlasy oblečená v přiléhavém tričku lezoucí na strmou skalní stěnu, to byla Ruth před více než čtvrt stoletím, všechny ty fotky byly aspoň třicet let staré, z doby, kdy jsme byli mnohem mladší a pošetilí.

„Je v kuchyni. Kdo mám říct, že...?“

„Tím se netrapte.“ Prošel jsem kolem něj a pokračoval dál chodbou. Mladík šel za mnou, bezpochyby nesvůj z pocitu, jestli splnil svou úlohu hlídacího psa, dozajista očekávající okamžik, kdy i tenhle návštěvník na poslední chvíli vytáhne poznámkový blok a pero a začne se Ruth vyptávat, jak se cítí, když je teď Jamie po smrti, jaké to bylo mít za manžela někoho, kdo se vzpíral smrti den co den, a podobné žvásty.

Byla skutečně v kuchyni, jak říkal hlídací pes. Dělal něco s kávovarem, vyplňovala čas banalitami, což bylo v jejím stavu docela pochopitelné. Otočila se, aby se podívala, kdo přišel. Několik dlouhých vteřin jsem měl možnost pozorovat výraz v její tváři naznačující, že si mě nespojuje s žádnou jí známou postavou. Myslím, že přesvědčivěji by to neztvárnila ani zkušená herečka. Pak zvedla ruku a odhrnula si pramen vlasů z čela. Udělala to vnější stranou zápěstí, gestem, které jsem tak dobře znal. Měla krátce ostříhané nehty nesoucí zbytky laku.

„Dewar,“ řekla. Žádná známka překvapení. Projev svrchovaného hereckého nadání. Vždycky mě oslovovala příjmením, už od našeho prvního setkání. Téměř vždycky.

Ochranář se stáhl kamsi do stínu. „Slyšel jsem to v rádiu,“ řekl jsem.

Posmutněla. „Kdes byl?“

Nechal jsem tu otázku odeznít a přešel k ní, stála nehnutě, když jsem jí položil ruce na ramena a naklonil

se k ní, abych ji políbil na tvář. Z té situace vyzařovala zneklidňující nenucenost, vědomí, že i po těch dlouhých letech je právě tohle to místo, kam patřím. „Myslel jsem, že bych ti mohl být nějak užitečný. Nevím ale přesně jak.“

„Třeba že mi nabídneš rámě, na kterém se můžu vyplakat?“

„Například.“

Nalil jsem si pivo a posadil se ke stolu. Zatímco připravovala jídlo, řekla mi, co o věci věděla, vesměs to byly citace z lékařských zpráv – „smrt nastala krátce po příjezdu záchranné služby“ – policejních hlášení a podobně. „Ještě musí dojít k úřednímu ohledání těla, ale říkali, že to všechno stihnou do pohřbu.“ Ústa se jí zkrivila. „Bude hrozný cirkus. Novináři, televize. Volají mi neustále celý večer.“ Její velšská intonace. Většinou se říká, že ta intonace je zpěvná, ale to je poněkud romantické vnímání.

Je typická otevřenými vokály a poněkud rezignovaná, je hlasem lidí, kteří si vždycky obstarávali živobytí na okraji Británie, už od dob, kdy k ní byla jejich země připojena nájezdníky. Je to přízvuk porážky.

„Co tam dělal?“

„*Dělal*?“

„No ano, *dělal*. Jak se to stalo? Ve zprávách v rádiu k tomu neřekli skoro nic. Jenom to, že spadl.“

Podívala se na mě. „Velká stěna,“ řekla jen. „Sólový výstup.“

„*Cože?*“

„Jak říkám.“ Tvář měla protáhlou a pobledlou. Jako kdyby byla z vosku, jako kdyby čelila náporu větru, který se jí prohání kolem uší, takže je stěží slyšet, co říkají lidé kolem. Stojíte vedle ní, křičíte, ale vítr přesto unáší vaše slova kamsi do dálky.

„*Sólově?* Ale to je tak pro lidi o generaci mladší.“

Zamračila se.

„Chci říct, že v jeho věku už to bylo jednoznačně nad jeho síly. Docela určitě. Dokonce i kdyby byl na laně. Jaký stupeň obtížnosti to má dnes? E3? Už v době, kdy já jsem lezl, jsem to považoval za příšerně těžký výstup.“

„Je to čtyřka. Stupeň E4.“

„Výstup E4 sólově? V jeho věku? To je sebevražda.“ V kuchyni zavládlo ticho. Okna byla temná jako břidlice. Byl cítit slabý smrtící zápach plynu z trouby.

„Byl na tom fyzicky výborně,“ řekla konečně, jako kdyby cítila, že musí něco říct. „Pořád venku, neustále někde na skalách. Znáš to.“

„Vzpomínám si, že jsem jednou na Velké stěně spadl, když jsem ho měl jistit. Přišlo mu to tehdy strašně zábavné. Vzpomínám si, jak na mě koukal z místa, kde byl uchycený na karabině, a šklebil se jako idiot.“

„Jako bych ho viděla.“

„Kde je teď?“ Na zlomek vteřiny to působilo, jako kdybychom o něm mluvili v přítomném čase, jako o živém člověku, ne o mrtvém těle. O jeho mrštném těle, jeho úsměvu, o stínech v jeho očích.

„V pohřebním ústavu,“ odpověděla. „Řekli mi, že se o všechno postarají. Kompletní servis. Tomu říkám služba zákazníkům. Chci říct, že tu nemusíš zůstat, není to nutné.“

„Já tu ale chci být.“

„Máš kde přespat? Chceš se ubytovat tady?“

„Rád bych.“

„Fajn.“ Odvrátila pohled a začala něco přerovnávat na kuchyňské lince, asi tak, jako když se potřebujete něčím zabavit. Vždycky se najde něco zbytečného, co můžete dělat.

„Jaké máš plány?“ zeptal jsem se.

„Plány?“

„Myslím s tímhle domem, se Střediskem.“

„Jo tak. Nejspíš prodám svůj podíl, řekla bych. Nick je tady teď partnerem, tos věděl? Dominic Lewis. Znáš ho?“

„Jen podle jména. Není to ten zdvořilý mladík na recepci?“

„Náhodou mi hodně pomáhá.“

„O tom nepochybuju.“

„A za utržené peníze si pak koupím domek ve Španělsku.“ To byl vtip. Zasmála se, aby to dala najevo, a já se taky zasmál, náš smích rezonoval mezi kuchyňskými stěnami. Minulost, ta vzdálená minulost. Celý lidský život.

Pak se opravila: „Spíš zámek. Ne, několik zámků ve Španělsku.“

„Nebo v oblacích.“

Ubytoval jsem se v jednom z pokojů v hlavní budově, hned pod skosenou, nízkou střechou. Ze stěny na mě z fotografie dožíral Dominic Lewis lezoucí po Pendragonu, což byla jedna z našich cest, jedna z těch, kterou jsme poprvé prošlapávali my dva s Jamiem. Ten výstup si pamatuji velmi živě. Jako tolik jiných věcí byla vzpomínka na něj hluboce vrytá v paměti – dotyk chladné skály, přesný a nekompromisní pohyb směrem k *tomuhle* stupu, úkrok k *tamtomu* chytu, ten výstupek z křemene, který se ukázal být klíčovým opěrným bodem. Všechno se mi vybavovalo, jako by to byla rytina, jejíž detaily byly zaznamenány v paměti, protože jsem je tehdy prožíval ve všech podobách – rozumově, fyzicky, zkrátka všemi způsoby, kterými člověk něco v životě vnímá. „To máš jako sex,“ říkával Jamie. „Fyzické a psychické vjemy zároveň. Mysl a hmota.“ Jamie si takhle občas s oblibou zařizoval. Na fotografii Lewis napíná deltové svaly pod rudým trikotem, kouká přímo do objektivu, prsty obtočené jako klepeta okolo skalního výstupku a na tváři náznak úsměvu. Růžová

rula skalní stěny je všude kolem něj, výsek bouřícího moře v pozadí; velice fotogenické. Lezl sólově, rozumí se. Nepochybně tehdy zdolal Pendragon na jeden záta-
h jako zahřívací kolo před nějakým skutečně nároč-
ným výstupem. Byl jedním z nové generace horolezců:
karabiny a mastek, pečlivá prověrka návratové cesty
a prvotřídní lana zaručující kvalitní výkon.

Myslel jsem na Jamieho, jak se pokouší o sólový
výstup na Velké stěně, výstup, v jehož úspěch nemo-
hl nikdy vážně věřit, už ne, ne dnes. Pak jsem musel
na chvíli lehce usnout, protože další, co si pamatuji,
byl sotva slyšitelný jakoby kočičí zvuk, a když jsem se
za tím zvukem otočil, už jsem neviděl chladnou tem-
notu stěny na protější straně pokoje, ale slabý našedlý
světelný lichoběžník. Dveře byly otevřené. V nich stála
postava, temná silueta na šedém pozadí, jako minima-
listická kresba. Pouhé obrysy.

„Kdo je to?“

Sotva slyšitelně zaskřípala podlaha pod jemnými
kroky. Cítil jsem v temnotě její blízkost, pocit na pome-
zí tělesného tepla a vůně. „Můžu k tobě? Jen potřebuju
společnost, víš. Cítím se nějak *digalon*.“

Calon je velšsky srdce; *digalon* znamená sklíčený. Bylo
to jedno z jejích typických slov, jedno z velšských slov,
kterým dovolila, aby pronikla do její angličtiny. *Cariad*
bylo další z nich: milovaný, nejmilejší, láska. Něco jsem
na to odpověděl – výmluvu, varování, nevím už co – ale
ona jako by to neslyšela. Nadzdvihla peřinu a vklouzla
vedle mě do postele. I po čtvrtstoletí mi bylo její tělo
povědomé, pohyby jejích rukou a nohou, pevné křivky
boků, její nespoutaná ňadra, její vůně.

Odešla nad ránem, ještě před tím než úzkými okny
mého dočasného útočiště začal pronikat šedivý, kal-
ný úsvit. Celá tahle záležitost mohla klidně být jenom
sen – nebo vzpomínka.